

Nr 369

Ráđđehusa ášahus**eanadoallofitnodatbargiid luohpandoarjaga birra addojuvvon ášahusa rievdadeamis**

Addojuvvon njukčamánu 30 beaivve 2000

Ráđđehusa mearrádusa mielde, mii lea dahkkojuvvon Eana- ja meahccedoalloministeriija árvalusa vuodul

gomihuvvojit eanadoallofitnodatbargiid luohpandoarjaga birra juovlamánu 31. beaivve 1994 addojuvvon ášahusa (1583/1994) 3, 3 a—3 g ja 10 §, 12 §:a 2 momeanta ja 13, 16, 16 a—16 c ja 20 §,

dakkárin go dain leat 3, 3 f ja 3 g § ášahusas 327/1998, 3 a, 3 c—3 e ja 13 § ášahusas 231/1996, 3 b § ášahusas 923/1997 ja 16 a—16 c § ášahusas 150/1995,

rievdaduvvojit 1, 2, 5—9, 11, 15, 17—19, 22 ja 24 § ja 30 §:a 2 momeanta,

dakkárin go dain lea 1 § ovdalis máinnašuvvon ášahusain 231/1996 ja 327/1998 ja 2 § daddjojuvvon ášahusas 231/1996; ja

lasihuvvo 30 §:ii odđa 5 momeanta.

1 §

Dán ášahusas oaivvilduvvo

1) luohpandoarjjalágain eanadoallofitnodatbargiid luohpandoarjaga birra addojuvvon láhka (1293/1994); ja

2) ealáhatlágádusain eanadoallofitnodatbargiid ealáhatlágas (467/1969) oaivvilduvvon eanadoallofitnodatbargiid ealáhatlágádus.

2 §

Luohpandoarjjalága 2 §:a 1 momeantta 3 čuooggás oaivvilduvvon eanadoallun gehččojuvvo:

- 1) bealdogilvin;
- 2) šibitdoallu ja eará ealliid doallu;
- 3) šaddovistebuvttadus, ruonasšaddadeapmi, murjjiid ja eatnanšattuid šaddadeapmi ja eará šaddogárdešaddadeapmi;
- 4) guolledoallu;
- 5) miedašeatnedoallu;
- 6) boazodoallu;
- 7) ámmátlágan meahccebivdu;
- 8) ámmátlágan murjen ja guobbariid čoaggin; ja
- 9) eará dáid sullasaš ealliid doallan, bierggu ja ealliin fidnejuvvon eará buktagiid sihke gortni ja eará ealli šattuid buvtadus ja Eurohpa Ovtastumi vuodđudansoahpamuša čuvvosis I oaivvilduvvon eará buktagiid buvtadusdoaimba.

5 §

Luohpanvuloš eanadálui gehččojuvvojit gullat maiddá das eret láigohuvvon bealdeatnamat, jos daid ii daid sajádaga vuodul dahje juoga eará vástideaddji siva dihte sáhte doallat sierra luohpanvuoláš eanadálus.

Eanadálui gehččojuvvo leat dan gielddas, man rájjiid siste dálloalloguovddáš lea.

6 §

Go guorahallojuvvo luohpadeamioažžu ámmátlaš dohkálašvuohta luohpandoarjjalága 9 §:s oaivvilduvvon dáhpáhusain, de válđojuvvo vuhtii sihke skuvlema ja beaivválaš bargohárjánumi bokte skáhppojuvvon ámmátdáidu. Doarvai buorin ámmátdáidun adnojuvvo uhcimustá nuppi dási ámmátlaš luondduriggodatsuorggi skuvlen dahje juoga eará vástideaddji skuvlen. Jos luohpadeamioažžus ii leat daddjojuvvon skuvlen, de sus gáibiduvvo uhcimustá golmma jagi bargohárjánupmi eanadoaluin bargamis ja uhcimustá 20 oahppavahku skuvlen suorggis, mii lea, go váldá vuhtii dálu ja dahje boazodoallofitnodaga doaimma, vuogas ja mas galgá leat uhcimustá 10 oahppavahku guhkkosaš ekonomalaš skuvlen. Skuvlengáibádusa deavdima sáhtá čájehit

maiddáí oahppasoahpamušskuvlemiin dahje čájehandutkosiin.

Jos luohpadeamioažžu ii deavdde 1 momeanttas oaivvilduvvon ámmátdáidogáibádusa, de son galgá guhkimustá luohpanbottu čuovvovaš guovtte kaleanddarjagi sisa skáhppot doarvái buori ámmátdáiddu. Čilgehusa ámmátdáidoeavttu ollašuvvamis galgá doaimmahit ealahatlagádussii malimustá guovtte mánu sisa mearreáiggi nohkamis.

Bargohárjánupmin lohkkovuvvo eanadoaluin bargan alccesis dahje oktasaš ávkki ovdii, bearašlahtun dahje eanadoallobargin.

7 §

Luohpandoarjjalága 9 §:a 1 momeantta 3 čuoggás oaivvilduvvon luohpadeamioažžu bissovašlundosažžan árvoštallojuvvon sisaboadut eará go eanadállodoalus ja dálus jodihuvvon eanadállodoalu lassedoaimmas eai oaččo mannat badjel 35 000 euro jagis. Dalle eará sisaboahun gehččojuvvojit luohpadeamioažžu sisaboadut eará dienasbarggus go dálonguovloeláhusaid ruhtadanlága (329/1999) 3 §:a 1 momeantta 2—4 čuoggás oaivvilduvvon ealahusain dahje ámmáhiin bargamis.

Árvoštallan sisaboaduid mearis ja daid bissovašlundosašvuodas dahkkojuvvo luohpandoarjjaga juolludettiin. Vulgojuvvo das ahte vuodduin váldojuvvojit luohpadeamioaddu vearuvuloš sisaboadut guovtte maŋimuš kaleanddarjagis. Dasa lassin árvoštallamis váldojuvvo vuhtii luohpadeamioažžu ovdanbuktin čilgehus sisaboaduid nuppástusain ja sisaboaduid bissovašlundosašvuodas.

8 §

Luohpandoarjjalága 9 §:a 1 momeantta 4 čuoggás oaivvilduvvon eanadálu ekonomalaš eallindohkálášvuoda čájehettiin galgá váldit erenoamádit vuhtii dálus doaimma gánnáheami, jotkkolášvuoda, fitnodaga ekonomalaš dili ja máksinnávccaid ja buktagiid ja bálvalusaid márkkanastinvejolašvuodaid.

Eanadállu adnojuvvo ekonomalaččat eallindohkálášžan, jos luohpandanjagi vida čuovvovaš kaleanddarjagi várás dahkkojuvvon árvoštallamiin sáhtta čájehit ahte eanadálu fitnodatdoaimma sisaboadut guđege jage leat uhcimustá 9 000 euro. Dalle eanadálu fitnodatdoaimma sisaboaduiguin oaivvilduvvojit eanadoalldietnasat, fitnodatdietnasat luohpadeamioažžu jodihan eanadálu lassedoaimmas ja vuovdedoalldietnasat, maid vuodduin adnojuvvojit vuovddi bistevaš

čuohppanmeari vástideaddji sisaboadut. Eanadoalldietnasat rehkenastojuvvojit nu, ahte geahpeduvvojit eanadállodoalu sisaboaduin eanadollui čuoheci nuppástuvvi ja fásta golut, árvogeahpádušat ja velggiid reanttut. Fitnodatdietnasat eanadálu lassedoaimmas rehkenastojuvvojit seamma vuogi mielde go eanadoalldietnasat. Eanadollui čuoheci árvogeahpádušaid mearrin adnojuvvo goittot álo uhcimustá 3 000 euro jagis.

Ekonomalaš eallindohkálášvuoda čájeheami várás galgá luohpadeamioažžu ovdanbuktit čilgehusa 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon áššiin. Ovdalis 2 momeanttas oaivvilduvvon árvoštallama galgá dahkat luohpandoarjjaga ohcama ovdit guovtte kaleanddarjagi ruhtadoalldieduid dahje eará luohpadeamioažžu čilgehusa vuodul. Jos luohpadeamioažžu rievddada dálus buvttadussuorggi dahje álgá dálus eallindohkálášvuhtii váikkuheaddji eará doaimmaide, de árvoštallan dahkkojuvvo juoga eará luohpadeamioažžu čilgehusa vuodul. Áššegirjjit, main árvoštallama guovddáš vuolggadiedut bohtet ovdan, galget laktojuvvo árvoštallamii čuovusain.

Jos eanadállu ii luohpama áigge deavdde ekonomalaš eallindohkálášvuoda gáibádusaid, de luohpadeamioažžu galgá ovdanbuktit doaimmabijuid, maiguin ekonomalaš eallindohkálášvuodas sáhtta juksat malimustá luohpanbottu čuovvovaš golmma jagi áigge, ja 2 momeanttas oaivvilduvvon árvoštallama, mii lea dahkkojuvvon plánejuvvon doaimmabijuid vuodul. Čilgehusa daddjojuvvon doaimmabijuid ollašuttimis galgá doaimmahit ealahatlagádussii malimustá guovtte mánu sisa mearreáiggi nohkamis.

9 §

Luohpandoarjjaloana 9 §:a 1 momeantta 5 čuoggás oaivvilduvvon gáibádusa eaktun lea ahte eanadállu deavdá, mii ealliid buorredili, hygieniija ja birra birra EO:a láhkamearrádusain mearriduvvo. Dasa lassin luohpadeamioažžu galgá čuovvut, mii riikka dásis ovdalis máinnašuvvon áššiid birra lea mearriduvvon dahje maid Eana- ja meahccedoalldoaimmamiinisteriija, go lea vuos birasgáibádusaid hárrái gullan Birasministeriija, lea áššáigullevaš lágaid vuodul sierra mearridan. Eana- ja meahccedoalldoaimmamiinisteriija galgá doallat luohpadeamioažžuid oážžunláhkai logahallama dain njuolggadusain ja mearrádusain, maid dákkobokte galgá čuovvut. Luohpandoarjjaga ii oaččo juolludit, jos ohcama dieduid vuodul sáhtta árvoštallat dahje muđui lea jáhkkinimis ahte ovdalis máinnašuvvon gáibádusaid eai čuvvojuvvo.

Jos eanadállu ii luohpama áigge deavdde birra-

sii, hygienijai ja ealliid buoredillái guoski uhci-
musgáibádusaid, de luohpadeamioažžu galgá ov-
danbuktit doaibmabijuid, maiguin ovdalis oai-
vvilduvvon uhci-
musgáibádusat ollašuvvet
malimustá luohpanbottu čuovvovaš golmma jagi
áigge. Jos jearaldat lea goittot ealliidsuodjalanlága
(247/1996) dahje dan vuodul addojuvvon njuolg-
gadásaid dahje mearrádusaid čuovvumis, de me-
arreáiggi sáhttá addit dušše daddjojuvvon láchkaá-
saheami mearrádusaid mielde. Čilgehusa eavttuid
ollašuvvamis galgá doaimmahit ealahatlagádussii
manjimustá guovtte mánu sisa mearreáiggi nohkamis.

11 §

Luohpandoarjjalága 9 §:a 2 momeanttas oai-
vvilduvvon boazologu uhci-
mus sturrodahkan, mii
buolvadatmolsunluohpadeami geažil luohpa-
deamioažžui galgá šaddat, adnojuvvojit 80 bohco.

15 §

Luohpandoarjjalága 16 a §:s oai-
vvilduvvon bohccot, mat báhcet luohppi ja su guoimmi iežas
geavahussii, sáhttet leat oktiibuot eanemustá golbma.

17 §

Luohpandoarjja ohccojuvvo ja luohpandoar-
jjalága 9—10 §:s oai-
vvilduvvon čatnaseamit ad-
dojuvvojit ealahatlagádusa dohkkehan skoviin.
Ohcamii galgá čatnasemiid lassin laktit luohpa-
dangirjji árvalusa dahje ovdasoahpamuša, čilge-
husa luohpanvuloš dálu oamastanvuoigatvuođas ja
viidodagas, 6 §:s oai-
vvilduvvon čilgehusa luohpa-
deamioažžu ámmátdáiddus, 7 §:s oai-
vvilduvvon čilgehusa luohpadeamioažžu sisaboáduin, 8 §:s
oai-
vvilduvvon čilgehusa dálu ekonomalaš
eallindohkálášvuođas, 9 §:s oai-
vvilduvvon čilge-
husa birrasii, hygienijai ja ealliid buoredillái
guoski gáibádusaid čuovvumis ja dasa lassin eará
dárbblaš čilgehuseid, maid ealahatlagádus gáibida
ohcama čoavdima várás.

Luohpandoarjjaohcama ja luohpandoarjjalága
9—10 §:s oai-
vvilduvvon čatnaseamiid galgá do-
aimmahit dan gieldda dálonguovloeiseváldái dah-
je dan bargofápmo- ja ealahusguovddázii, man
doaibmaguovllu siste eanadállu lea, dahje ealahat-
lagádussii dahje dan fápmudan áššealbmái.

Jos ohcan lea doaimmahuvvon bargofápmo- ja
ealahusguovddázii dahje ealahatlagádussii dahje
dan áššealbmái, de ohcama galgá farggamusat sirdit
áššáigullevaš gieldda dálonguovloealahuseiseváldái.
Gieldda dálonguovloealahuseiseváldi gal-

gá doaimmahit ohcanáššegirjjiid oktan árvalusai-
guin luohpandoarjaga oažžuneavttuid birra ealahat-
lagádussii.

18 §

Luohpandoarjjaohcan gehččojuvvo dahkkojuv-
vovon dan beaivve, goas dat lea addojuvvon dahje
poastta mielde bohtán 17 §:a 2 momeanttas oai-
vvilduvvon ohcama vuostáiváldái.

Jos luohpandoarjaga ohcci ii sutnje mearridu-
vvovon govttolaš áiggi sisa doaimmat ohcama čoav-
dima várás dárbblaš lassečilgehusa, man gieldda
dálonguovloealahuseiseváldi, bargofápmo- ja
ealahusguovddáš dahje ealahatlagádus lea bivdán,
de gehččojuvvo ohcan dahkkojuvvon easkka dal-
le, go čilgehuseid lea doaimmahuvvon dasa, mii dan
lea bivdán.

19 §

Ealahatlagádus galgá čoavdit luohpandoarjja-
ohcama farggamusat, go lea fidnen dárbblaš ár-
valusaid ja čilgehuseid.

Mearrádus galgá sáddejuvot áššeopmahažžii
poastta mielde su almmuhan čujuhusain dahje
doaimmahuvvot sutnje duodaštahti láchkai diehtun.
Mearrádusa birra galgá addojuvvot diehtu bar-
gofápmo- ja ealahusguovddázii ja gieldda dálon-
guovloealahuseiseváldái. Dasa lassin mearrádusa
birra galgá addojuvvot diehtu Bálgosiid ovtastussii
dalle, go luohppin lea boazodoalli.

Go ealahatlagádus addá mearrádusa luohpan-
doarjaga álgimis, de dat galgá doaimmahit
maiddá luohpandoarjjalága 9 ja 10 §:s oai-
vvilduvvon luohpadeamioažžui čatnasemiid deavdima
várás dieđu das, man guhká luohppái máksojuvvo
luohpandoarjja. Jos luohpandoarjaga máksin
bissovaččat nohká ovdalگو lei almmuhuvvon, de
ealahatlagádus galgá almmuhit áššis luohpa-
deamioažžui.

22 §

Luohpandoarjaga oažžu lea geatnegas almmu-
hit ealahatlagádussii

1) das, ahte sutnje lea juolluvvon luohpan-
doarjjalága 23 §:s oai-
vvilduvvon ealahat dahje
bargiid ealahatlagá (395/1961) 8 §:a 1 momeanttas
oai-
vvilduvvon ovdu;

2) jos lea álgán dienasbargui, mas dine uhci-
mustá luohpandoarjjalága 25 §:a 1 momeanttas
oai-
vvilduvvon ruhtameari veardde dahje jos die-
nasbarggus bohtti bálkádietnasat leat badjánan
uhci-
mustá daddjojuvvon ruhtameari sturrosažžan;

3) jos bargobijus ja dilálašvuođat leat rievdan
eanadálus nu, ahte oaiveáššálaš ovddasvástádusa

eanadoaluin bargamis galgá geahččat sirdašuvvan doarjjaoažžui nugo luohpandoarjjalága 25 §:a 2 momeanttas lea oaivvilduvvon;

4) jos lea bargagoahtán gávppálaš eanadoaluin dahje vuovdedoaluin, mii manná luohpandoarjjalága 7 §:a 1 momeantta vuostá; ja

5) jos bearašgaskavuodat leat rievdan, mii luohpandoarjjalága 19 §:a 1 momeantta mielde váikkuha luohpandoarjaga mearrái.

24 §

Ealáhatlágádus, bargofápmo- ja ealáhusguovddáš ja gieldda dálonguovloaláhuseiseváldi sáhttet dárbbu mielde gáibidit luohpandoarjaga oažžus čilgehusa das, ahte son ainge deavdá luohpandoarjaga oažžuneavttuid. Jos doarjjaoažžu ii leat doaimmahan daddjojuvvon čilgehusa sutnje mearriduvvon govtolaš áiggi sisa, de ealáhatlágádus sáhttá mearridit ahte luohpandoarjaga máksin gaskkalduhttojuvvo, dassáigo čilgehus lea doaimmahuvvon.

30 §

Ovdamáksu máksojuvvo 12 seamma suorra mánnosaš earrin. Go ovdamáksu dárkkistuvvo 1 momeantta mielde, de juhkkujuvvo vássán áigái čuohcci bajádus dahje geahpádus dássalagaid daidda ovdamáksuoriide, mat leat vel báhcán. Ovdamáksu galgá leat ealáhatlágádusa geavahasas guđege mánu vuosttas dakkár árgabeaivve, goas Leonia Pankki Oy bajásmerke mávssuid máksojhtinkonttuide.

Ovdamávssu sáhttá nannet maiddá sierra daidda goluide, mat bohtet luohpandoarjjalága 1 §:a 1

Helssegis njukčamánu 30 beaivve 2000

Eana- ja meahccedoalloministtar *Kalevi Hemilä*

momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon vuogádagas ja daddjojuvvon momeantta 2 čuoggás oaivvilduvvon vuogádagas.

Dat ahte goas dát ásahus boahtá fápmui mearriduvvo sierra ásahusain.

Dát ásahus guoskaduvvo, jos luohpan lea dáhpuhuvvan odđajagimánu 1. beaivve 2000 dahje das maŋŋá, goittot maŋimustá juovlamánu 31. beaivve 2002. Luohpandoarjaga juolludaneaktun goittot lea ahte doarjja lea daddjojuvvon jagiid áigge ohccojuvvon ovdalگو luohpan lea dáhpuhuvvan.

Luohpamiidda, mat leat dáhpuhuvvan odđajagimánu 1. beaivve 1995 dahje das maŋŋá, goittot maŋimustá juovlamánu 31. beaivve 1999, guoskaduvvojit dán ásahusa fápmui boadedettiin dalá njuolggadusat. Dalle eanadoalu birasdoarjja-programma mielđasaš vuodđodoarjaga eavttuiguin oaivvilduvvojit dálonguovllu ovddidanplána mielđasaš birasdoarjaga vástideaddji eavttut nugo dálonguovloaláhusaid ruhtadanlágas oaivvilduvvo, goittot nu, ahte čatnaseami addima áigge fámus leamaš eanet geatnegahtti odđa eavttut eai guoskka dákkár luohpadeamioažžui.

Eana- ja meahccedoalloministeriija nanne mánotbaji sisa dán ásahusa fápmuiboahtimis 30 §:a 5 momeanttas oaivvilduvvon ovdamávssu meari jahkái 2000 daid goluid várás, mat bohtet luohpandoarjjalága 1 §:a 1 momeantta 2 čuoggás oaivvilduvvon vuogádagas. Seamma mearreáiggi sisa Eana- ja meahccedoalloministeriija maiddá máksá ealáhatlágádussii ovdamáksuoriid ovdamávssu nannema ovddit kaleanddarmánuid ovdas 2000:s.

Boarrásit ráđdehusčáli Katriina Pessa